

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת נָשִׂא

ה' סיון תשפ"ב

הפטרה: ויהי איש אחד

יציאת השבת ר"ת 21:10

במוצאי שבת – חג שבועות

49 לעומר | פרקי אבות ו'

אין אומרים צדקתך ונפילת אפיים

לאחר החג ברכת הלמנה

גיליון 770

יציאת השבת:

20:28

ירושלים: 20:24

כניסת השבת:

19:14

ירושלים: 19:06

רות בחג השבועות

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

מנהג ישראל לקרוא מגילת רות בחג השבועות. הפוסקים כרמ"א נוהגים לקרוא מגילת רות מתוך מגילת קלף. ויש שנהגו לברך על מקרא מגילה ויש שלא נהגו בכך, וכל אחד יעשה כמנהגו. הספרדים נהגו לקרוא מגילת רות מתוך ספר רגיל בשעת המנחה של החג, אחר קריאת האזהרות. ואלה שלמדו בלילה "תיקון ליל שבועות" וקראו בו את מגילת רות אינם חוזרים לקרוא אותה בשחרית, כיוון שקראו אותה בלילה. מהם הטעמים לקריאת מגילת רות בחג השבועות?

טעם אחד הוא, מפני שכתוב בה תחילת קציר שעורים, ושבועות הוא זמן הקציר. טעם נוסף, כי מגילת רות עניינה הוא גמילות חסדים, והיא מתאימה לתורה שתחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים. ובמדרש מובא: "אמר רבי זעירא: מגילה זו אין בה לא טומאה ולא טהרה ולא איסור ולא היתר ולמה נכתבה? ללמדך כמה שר טוב לגומלי חסד". עוד טעם, שקוראים את המגילה קשור בדוד המלך ע"ה אשר נולד ונפטר בחג השבועות. והרי כל מגילת רות היא סיפור ייחוסו של דוד המלך.

טעם נוסף, לפי שאבותינו לא קיבלו את התורה, אלא על ידי מילה וטבילה וקרבן, כמו גר שצריך מילה, טבילה וקרבן. ומגילת רות מספרת על תהליך התגיירותה של רות, ועל כן נהגו לקרוא רות בחג השבועות. ועוד, כי ביום חג השבועות קיבל עם ישראל ר"ת מצוות בנוסף על שבע מצוות בני נח שכבר היו לנו, ובסך הכל קבלנו תרי"ג מצוות. יהי רצון שנוזח שוב לקבלת התורה ברצון ובשמחה, אמן.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה ינוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקקים * הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריא מספר חשבון: 123459

דיני חג השבועות שחל במוצאי שבת

השנה חל חג השבועות מיד לאחר השבת ומצריך הערכות מיוחדות.

הדלקת הנרות: לפני הדלקת הנרות של שבת קודש מכינים שתי מערכות של פמוטות, אחת לשבת ואחת ליום טוב, כמו כן מכינים נר נשמה של 48 שעות או שני נרות נשמה. נר נשמה אחד מדליקים בערב שבת וממנו מדליקים במוצאי שבת את נר הנשמה השני לצורך הדלקת הנרות של יום טוב ולצורך הבישולים בחג השבועות. מקררים יש לכוון להשהיה ארוכה!

הרגילים להכין את האוכל לחג קודם החג (אף על פי שמותר לבשל בחג), יכינו את האוכל קודם השבת ויחממו על הפלטה שכבר היתה מחוברת קודם השבת, לצורך השבת.

בצאת השבת האשה מדליקה נרות של יום טוב לאחר צאת הכוכבים, לפני ההדלקה תאמר: "ברוך המבדיל בין קודש לקודש". ואם התפללה קודם תפילת ערבית ואמרה "ותודיענו", אינה צריכה לומר המבדיל. ומברכת: "להדליק נר של יום טוב", ויש נוהגות לברך "שהחיינו". מדליקה מנר דולק, ואינה מכבה את הגפרור אלא מניחה אותו שיכבה מאליו.

בערבית מאחרים את התפילה כדי לקיים "תמימות" של ימי הספירה. ובתפילה של יום טוב מוסיפים "ותודיענו" בעמידה. הדלקת נרות החג במוצאי שבת משעה 20:30.

סעודה שלישית בשבת: ישתדל להתפלל מנחה של שבת מוקדמת, ואז יאכל סעודה שלישית בסביבות השעה 16:00. כדי שיכנס לחג כשהוא רעב.

גם אם מתפלל מנחה מאוחרת רצוי להקדים סעודה שלישית.

אם מתכננים לאכול בערב חג השבועות חלבי לא יאכל בשרי בסעודה השלישית.

שינה בשבת: אסור לומר בשבת שהולך לישון כדי שיהיה לו כח להיות ער בשבועות, אך מותר לו לחשוב זאת ולעשות כך.

ההכנות לחג: מותר להתחיל את ההכנות לחג רק מצאת השבת משעה 20:30. וזאת לאחר אמירת 'ותודיענו' או "ברוך המבדיל בין קודש לקודש".

בשל הזמן המצומצם ראשית יש לשקול האם להקפיא את האוכל או רק להניחו במקרר עד למוצאי שבת ואז החימום מהיר יותר.

ניתן לחמם על הפלטה שנשארה משבת, או על הגז על ידי העברת אש, אך אין להנמיך אש והכיבוי הרצוי של הגז הוא על ידי מתקן "חגז" של צומת.

ניתן להשאיר כיריים חשמליות, [עם שעון שבת] שהחימום בהם מהיר. ובדומה, תנור אפיה עם שעון שבת. הלכות אלו מדגישות את חשיבות ההערכות המוקדמות לסעודות החג.

סדר הקידוש וההבדלה לחג השבועות ולמוצאי שבת

סדר הקידוש לחג השבועות במוצאי שבת: יין, קידוש, נר הבדלה, זמן (שהחיינו).

אלה מועדי יי מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדים: וידבר משה את

מועדי יי אל בני ישראל:

סברי מרנן. ועונים: לחיים:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם. ורוממנו מכל

לשון. וקדשנו במצותיו. ותתן לנו יי אלהינו באתהבה. מועדים לשמחה.

חגים וזמנים לששון. את יום חג השבועות הזה. את יום טוב מקרא קדש

הזה. זמן מתן תורתנו. באתהבה מקרא קדש. וזכר ליציאת מצרים: כי בנו

בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, ומועדי קדשך בשמחה ובששון

הנחת לנו. ברוך אתה יי, מקדש וישראל והזמנים:

במוצאי שבת מוסיפים שתי ברכות אלו לפני ברכת "שהחיינו":

ברכה על האש, (לא ידליק את נר ההבדלה הרגיל שלא יצטרך לכבותו אלא נר רגיל).

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, המבדיל בין קדש לחול. ובין אור לחושך. ובין

ישראל לעמים. ובין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת

יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה הקדשת והבדלת.

והקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי, המבדיל בין קדש לקדש:

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

קידוש לבוקר חג השבועות

אלה מועדי יי מקראי קדש, אשר תקראו אתם במועדים. וידבר משה

את מועדי יי אל בני ישראל:

סברי מרנן. ועונים: לחיים

ברוך אתה יי, אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

מהלכות חג השבועות

א. פשט המנהג להיות ניעורים בליל חג השבועות ולעסוק בתורה, עד עלות השחר. והטעם למנהג זה בליל חג השבועות, לפי שבשעת קבלת התורה היו ישראל נרדמים כל הלילה. והוצרך הקב"ה להעירם משנתם על ידי קולות וברקים שהיו לפני מעמד הר סיני. ולכן צריכים לתקן הדבר על ידי שנעסוק בתורה כל הלילה. ואין מנהג זה אלא לאנשים ולא לנשים.

ב. מהיות טוב נכון לחוש לדברי רבותינו המקובלים, וללמוד בליל שבועות את התיקון שנדפס בספר קריאי מועד, בכנופיא ובחבורה, ולהעדיף סדר לימוד זה על פני לימוד בתלמוד ובפוסקים. ומכל מקום בני ישיבות שחשקה נפשם לעסוק בגמרא כלילה הזה בשקידה ובהתמדה, אין למחות בידם.

ג. יש להזהר מלדבר דברים בטלים כלילה הזה, ולא יאבד זמן יקר זה בשיחה בטילה. ויושב בטל כישן דמי. ועל פי הקבלה אין לקרות משנה כלילה זו. ולפני נקודת חצות הלילה יש לקרות קריאת שמע, בפרט לאלה שהתפללו ערבית מבעוד יום. ואם יש תלמיד חכם בין החבורה טוב ונכון שיבאר לקהל דברי הגמרא והמדרש ותרי"ג מצות, דבר דבור על אופניו, בדברי אגדה המושכים את הלב, כדי שלא יבואו להתנמנם.

ד. אין לברך ברכות התורה אלא עד עלות השחר. שהוא שבעים ושתיים דקות קודם הנץ. מנהג הספרדים שגם הניעורים בלילי שבועות מברכים ברכות התורה. וכן המנהג לברך כל ברכות השחר, חוץ מברכת על נטילת ידים ואשר יצר. ואם הוצרך לנקבו מברך אשר יצר. לפי לדעת המשנה ברורה מי שלא ישן כלילה מברך כל ברכות השחר חוץ מברכות התורה, ברכת "אלוהי נשמה" וברכת "המעביר חבלי שינה" שיש לגביהם ספק. על כן יחפש מיישבו שישן, או ספרדי שמברך בכל מקרה ויכוון לצאת ידי חובה בברכתו.

ה. יתגבר כארי בשחרית לבל יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה, שלא יצא שכרו בהפסדו אם יישן בשעת קריאת שמע ותפלה. וכן יזהר בשעת קריאת התורה, שהיא פרשת עשרת הדברות, לבל תחטפנו שינה, וכבר אמרו חז"ל: אמר הקב"ה לישראל, בני היו קוראים פרשת עשרת הדברות בכל שנה ושנה בחג השבועות, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים לפני הר סיני ומקבלים את התורה.

ו. ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה בביאור דברי הראשונים, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה. ואם אינו בר הכי, ישתדל לשמוע חידוש שלא ידע קודם. ויש להזהיר את ההמון שלא יעבירו את היום בשינה, ויקבעו זמן ללמוד גם ביו"ט עצמו, אחר שינוחו מהלימוד של הלילה.

ז. אין אומרים תחנון מיום ר"ח סיון ועד ח' בו, ומנהג הספרדים שלא לומר תחנון ונפילת אפים, ומזמור יענק ה' ביום צרה, ומזמור תפלה לדוד, עד יום י"ג סיון.

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

למעוניינים להשתתף בחוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

עלון זה מוקדש:

לרפאת: אברהם ציטרון, שרה בת שמחה. ציפורה וידיעה לוי. ביבה אלימלך. עורבן עישה. תקוה בת עזריה. אלנה בת גיא. אסנת בת דובי. מול בת עזרה. אברהם בן רחל. חננים בן פולמנט. רדאל בן אביאל. אילנה בת סלמה. ישי ורחל לוי. חנה בת וזרה. עזר בת רחל. מיטל מוריה אדרי. יוסף בן בן מיכל ה"י.

להחזרת נעדר צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון ארד, יהודה כץ, צבי פלדמן.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. יונה יונה. סופר מנחם. יצחק דרעי. מקסים חיים דרעי. הרב אברהם צוקרמן. טריר נחום. ישראל אברהם נתן. שלמה בן מרים. יצחק ועמרים אטאס. אורן מועלם. אליהו טויטו. דוד גרוסברג. מירי פולק. עמוס דבורי. רחל שלמה. סמיואל משה יהודה. יצחק זקן בן סולקה. נעים משה. ארנן מורד. יצחק ושמחה אילון. נסים וסולקה שושן. ניריה שמעון. יפה גורי. יונה קלון. לאה ציטרון. סימיו בת תמו. ליט שבת. חנה יצחק. אסתר חוה. אסתר בת תורא. אליהו בת פריחה. מרים קדשים. תרצה זענון. אסתר וענבר נחום. יון וטועה ארע. דניאל אלמלח. נחום הלוי. יצחק ולאח אסמנדו. אליהו אדרי. עזריה עמוס. חות יעקב. חיה רחל לוי. יונה שרעבי. מרים יהודה. שמואל למברט. נעמה בת מנוחה. עליזה מועלם. עליזה כהן. שרה אליאל. שמעון בן רחל. אברהם אדרי. יוסף אלקוב. מייסא ועקני. חסיה ששפט. עישה דוד. ברכה סופר. מייסא דודי. כמשה כהן. אליס מובל. מרים בת רחל. נאה כהן. אילנה שחר ז"ל.

ולע"ג הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שגור, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציעיליה לילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למעוניינים להשתתף בחוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה